

SỞ GD&ĐT HẢI DƯƠNG
TRƯỜNG THPT CHUYÊN
NGUYỄN TRÃI

ĐỀ THI NĂNG KHIẾU LẦN V - KHỐI 11
NĂM HỌC 2020 - 2021
MÔN: NGỮ VĂN

Thời gian làm bài: 150 phút
(không kể thời gian giao đề)
Ngày thi: 19/4/2021

Câu 1 (8,0 điểm)

“Quyền đầu tiên của con người trên trái đất này là quyền có cái tôi”

(Suối nguồn - Ayn Rand)

Đặt vị trí là người đối thoại với Ayn Rand, anh/chị hãy cho biết quan điểm của mình về vấn đề trên!

Câu 2 (12,0 điểm)

Phát biểu tại Hội chợ sách Frankfurt (Đức), Mạc Ngôn – nhà văn Trung Quốc đoạt giải Nobel Văn học năm 2012 – khẳng định: “ Nhà văn cần phê phán và khơi gợi sự căm phẫn đối với những mặt trái đen tối của xã hội cũng như sự xấu xa của bản chất con người. Một số người muốn hét vang trên đường phố, nhưng chúng ta cần phải thông cảm với những người giấu mình trong phòng và sử dụng văn chương để bày tỏ thái độ của họ”.

Bằng trải nghiệm văn học của bản thân, anh/chị hãy làm sáng tỏ lời phát biểu của Mạc Ngôn.

.....Hết.....

Họ và tên thí sinh:Số báo danh.....

Chữ ký giám thị 1.....Chữ ký giám thị 2.....

ĐÁP ÁN – BIỂU ĐIỂM ĐỀ THI NĂNG KHIỀU NGỮ VĂN 11 LẦN V

Câu 1 (8,0 điểm)

a. Về kĩ năng:

Biết cách làm bài văn nghị luận về một tư tưởng đạo lý với bố cục rõ ràng, mạch lạc, hành văn trôi chảy, không mắc lỗi chính tả, dùng từ, đặt câu. Kết hợp nhuần nhuyễn các thao tác lập luận: giải thích, phân tích, chứng minh, bình luận,... dẫn chứng tiêu biểu, chọn lọc.

b. Về kiến thức:

Học sinh có thể trình bày theo nhiều cách khác nhau nhưng cần làm rõ những nội dung cơ bản sau:

1.	Giới thiệu vấn đề cần nghị luận: Quan niệm sống đề cao bản sắc riêng, yếu tố cá nhân trong mỗi con người.	0,5
2.	Giải thích	1,5
	- <i>Quyền</i> : lợi ích về vật chất, tinh thần không vi phạm vào nguyên tắc đạo đức, pháp luật mà con người được thừa nhận.	0,5
	- <i>Cái tôi</i> : là sự tự nhận thức của một người về tư cách, nhân phẩm hoặc giá trị của chính mình, đặc biệt là để phân biệt mình với thế giới bên ngoài và các cá nhân khác. <i>Cái tôi</i> là phần cốt lõi của tính cách, được hình thành từ khi con người sinh ra và qua tiếp xúc với thế giới bên ngoài. <i>Cái tôi</i> thường được biểu hiện ở nét riêng trong cá tính, nhân cách, quan niệm, lối sống ở mỗi người.	0,5
	=> Ý câu nói: Lợi ích đầu tiên mà con người được thừa nhận từ khi sinh ra là có khả năng nhận thức về mình, tạo được nét riêng trong nhân cách, quan niệm, lối sống... để có thể phân biệt với các cá nhân khác.	0,5
3	Lí giải	4,5
	- <i>Vì sao con người luôn sở hữu cái tôi?</i> + Mỗi con người là một cá nhân, cá thể độc đáo không lặp lại từ hình hài đến suy nghĩ, tính cách, lối sống. + <i>Cái tôi</i> giúp phân biệt con người này với con người khác để chúng ta không khuất lấp giữa muôn người. + <i>Cái tôi</i> cũng là biểu hiện sự ý thức cao về giá trị của bản thân, không muốn mình thành bản sao của một ai đó. + Hành trình tìm kiếm bản ngã giúp con người hiểu mình hơn, khao khát vươn lên và hoàn thiện bản thân hơn. + Mỗi giai đoạn lịch sử, hoàn cảnh xã hội lại hình thành nên những đặc điểm khác ở <i>cái tôi</i> , tạo sự phong phú cho cuộc đời.	1,5
	- <i>Vì sao cần tôn trọng cái tôi ở mỗi người?</i>	1,5

	<p>+ Cái tôi có giá trị tạo nên bản sắc riêng, độc đáo, không lặp lại ở mỗi người. Tôn trọng cái tôi là tôn trọng sự đóng góp của cá nhân cho cuộc đời thêm phong phú, đa dạng.</p> <p>+ Tôn trọng cái tôi cũng là tạo cơ hội cho cái tôi đó được phát huy tận độ năng lực tiềm ẩn, từ đó mà đóng góp hữu ích cho cuộc đời.</p> <p>+ Tôn trọng cái tôi cũng là cách để con người tìm được ý nghĩa sự tồn tại của mình, tạo dựng niềm tin vào bản thân và mọi người.</p> <p>- Làm thế nào để cái tôi được công nhận?</p> <p>+ Nhận thức được tầm quan trọng và giá trị của cái tôi trong mỗi con người.</p> <p>+ Thừa nhận và tôn trọng sự khác biệt vốn là biểu hiện đầu tiên, dễ nhận thấy của cái tôi.</p> <p>+ Có ý thức tạo dựng bản sắc riêng trong sự hòa nhập với cuộc đời chung.</p> <p style="text-align: center;"><i>(HS chọn dẫn chứng phù hợp để chứng minh)</i></p>	1,5
4.	Bàn luận mở rộng	1,0
	- Biểu dương những con người biết tạo dựng cái tôi có bản sắc riêng trong mình.	0,25
	- Phê phán những kẻ sống mờ nhạt, lệ thuộc hoặc là bản sao của một cái tôi khác, không có được nét riêng trong cá tính, suy nghĩ và hành động.	0,25
	- Cần tạo điều kiện thuận lợi để mọi cái tôi đều được bộc lộ mình.	0,25
	- Tuy nhiên, cũng nên phân biệt cái tôi với sự cực đoan, cố chấp khi thể hiện mình khác biệt ở một số người. Mặt khác, cái tôi tuy mang bản sắc riêng nhưng cần có sự hòa hợp với xu hướng, quan niệm chung của thời đại, dân tộc và không vi phạm những chuẩn mực đạo đức, pháp luật.	0,25
5.	Liên hệ bản thân, rút ra bài học nhận thức và hành động	0,5

Câu 2 (12,0 điểm)

a. Về kĩ năng:

- Biết cách làm bài văn nghị luận về một vấn đề lí luận văn học, bố cục rõ ràng, sử dụng linh hoạt các thao tác lập luận: giải thích, phân tích, chứng minh, bình luận...

- Văn viết mạch lạc, trong sáng, có cảm xúc, không mắc lỗi chính tả, dùng từ, đặt câu.

b. Về kiến thức:

Học sinh có thể trình bày theo nhiều cách khác nhau nhưng cần đảm bảo các nội dung cơ bản sau:

1.	Giới thiệu vấn đề	0,5
2.	Giải thích nhận định	2,0
	- <i>Nhà văn</i> : người có khả năng sử dụng ngôn từ một cách nghệ thuật để sáng tạo ra các tác phẩm văn học có giá trị.	0,5

	- “ <i>phê phán, khơi gợi sự căm phẫn...</i> ”: thể hiện thái độ phản kháng trước những biểu hiện tiêu cực trong đời sống xã hội và trong bản chất con người. - “ <i>hét vang lên</i> ”: cách phản ứng gay gắt, trực tiếp bằng hành động, lời nói công khai. - “ <i>giấu mình trong phòng</i> ”: kín đáo bày tỏ thái độ thông qua những hình tượng nghệ thuật trong văn học. => Nhận định bàn về vai trò, thiên chức của nhà văn trong cuộc đời: <i>nhà văn thông qua những hình tượng nghệ thuật phải lên án, tố cáo những mặt hạn chế, tiêu cực trong thực tế đời sống và trong bản thân con người, từ đó hướng con người tới những điều tốt đẹp của chân – thiện – mỹ.</i>	0,5 0,25 0,25 0,5
3.	Lí giải	3,5
	- Xuất phát từ tư chất của nhà văn: + Nhà văn là người có tâm hồn nhạy cảm: Những trạng thái cảm xúc trong tâm hồn nhà văn luôn ở độ mãnh liệt, nồng cháy. Vì thế, nhà văn có thể thâm nhập vào đối tượng với một con tim nóng hổi, chuyển hóa những yếu tố khách quan thành cái chủ quan của lòng mình. + Tâm hồn phong phú khiến nhà văn có thể mở rộng các giới hạn để đồng cảm với những nỗi niềm của người khác, dễ dàng chia sẻ những buồn – vui, sướng – khổ, được – mất, thành – bại...trong cuộc đời. - Những trải nghiệm và vốn sống sâu rộng giúp nhà văn có thể đi sâu vào hiện thực, day dứt trần trở hơn với “những điều trông thấy” trong cuộc sống. - Nhân cách thanh cao, lí tưởng sống đẹp phù hợp với chuẩn mực đạo đức đương thời cũng khiến nhà văn sáng tạo nên những hình tượng đẹp, tiến bộ, phù hợp với xu thế của thời đại.	0,5 0,5 0,5 0,5
	- Xuất phát từ nhu cầu của độc giả: Độc giả đến với văn học là để thỏa mãn nhu cầu về cái đẹp, mong được bồi đắp đời sống tâm hồn tình cảm, hướng tới ánh sáng lấp lánh của trí tuệ, nhân cách và tình yêu thương, phản đối những điều xấu xa, hạn chế trong đời sống và trong bản thân con người.	0,75
	- Xuất phát từ chức năng của văn học: + Tác phẩm văn học có khả năng bồi đắp tâm hồn, tình cảm, làm giàu nhận thức, trí tuệ và nâng con người lên trên lễ sống cao đẹp hơn, hướng tới những giá trị đẹp đẽ của chân – thiện – mỹ, thực hiện các chức năng nhận thức, giáo dục, thẩm mỹ.	0,75
4	Phân tích – Chứng minh	5,0
	HS có thể chọn các tác phẩm để chứng minh như: Truyện Kiều – Nguyễn Du, Những người khốn khổ - V. Huy-gô, Thuốc – Lỗ Tấn, các tác phẩm của Sê-khốp, Nam Cao, Vũ Trọng Phụng...Khi phân tích cần làm sáng tỏ các khía cạnh sau: - Nhà văn đã phê phán những mặt xấu nào trong đời sống xã hội và bản thân con người? - Qua tác phẩm đó, thái độ, tình cảm gì với hiện thực và con người được khơi gợi lên trong tâm trí độc giả?	3,0 1,0

	- Những hình thức nghệ thuật nào đã được nhà văn lựa chọn để truyền đạt nội dung, tư tưởng?	1,0
4.	Đánh giá, mở rộng:	1,0
	- Quan niệm của Mạc Ngôn hoàn toàn đúng đắn.	0,25
	- Quan niệm có giá trị gợi mở những bài học trong quá trình sáng tạo và tiếp nhận văn học: + Với nhà văn, sáng tác là phải đào sâu vào hiện thực, thẳng thắn lên án cái xấu cái ác để tạo nên những tác phẩm có giá trị bồi đắp tâm hồn con người, khơi dậy những tình cảm cao đẹp, nhân văn.	0,25
	+ Độc giả đến với tác phẩm cần đọc bằng cả trái tim rộng mở để đồng cảm với tác giả, đồng điệu với nhân vật, từ đó mà biết yêu – ghét đúng mực, biết bồi đắp đời sống tâm hồn, nâng mình lên trên lẽ sống tích cực và nhân văn.	0,25
	+ Tác phẩm văn học có giá trị khi nó thay nhà văn lên án tố cáo những điều xấu xa, hạn chế trong hiện thực đời sống và bản thân con người, từ đó mà khẳng định, tôn vinh những điều tốt đẹp.	0,25
	- Để tác phẩm thực hiện được những chức năng trên thì cần tìm cho nó một hình thức nghệ thuật phù hợp.	

Người ra đề và soạn đáp án:

Nguyễn Thị Thu Trang

Người duyệt đề:

Bùi Đình Nhiễu